

Вірші про Олексія Огульчанського

**Екатерина Николаевна
Огульчанская**

Я шагаю, я иду...

*Дружеский шарж мужу –
А. Я.О. – в день его 68-летия*

В лётний зной и зímний хóлод,
Тёмной нóчью, поутрú
Я всегда душóю мóлод
И всегда иду, иду...

Я пройти немáло дóлжен
По песчáным берегáм.
Мой маршрут ещё пролóжен
По болóтам и лугáм.

Исходíл всё Лукомóрье
В тишинé и на ветрú,
Я до слéз люблю привóлье,
Я шагаю, я бреду...

Кáмни, птиц и рыб я зная
И всегда хожу пешкóм.
Экспонáты собираю,
Я иду-бреду с мешкóм.

Всюду мýзыка земная,
Вместе с ней и я пою.
Лúчше нет роднóго крáя –
Всей душóй его люблю!

Жизнь свою я удлиняю,
Рвусь от старóсти уйтí,
Всё шагáми измеряю,
Всё фиксíрую в путí.

Пусть не ждут меня уж бóле
Ни женá, и ни семья –
Я живу, как зáяц, в пóле
Сам себе хозяин я.

Позабýли домочáдцы
Облик мой и гóлос мой,
Но напóмнят им бердя́нцы
Ктó вернётся к ним домо́й.

Позвонят мо́и кружкóвцы
И со ста́жем рыбаки,
То друзья, то незнакóмцы –
Все они́ мне так близки!

То рабóтники музéя,
То юнцы, то старики,
То охóтники, хмелéя,
Что-то скáжут по-мужски́.

На звонки́ всем отвечаю,
Растолкúю, объясню,
Всё в деталях обсуждаю,
Мéсто встрéчи уточню.

Встрéчи рáзные бывáют:
В клúбах, шкóлах и цехáх,
Во дворцáх и кинозáлах,
В пионéрских лагеря́х.

Голова́ уж не вмещáет
Что я ви́дел, где я был...
В дéтских кнíгах воплощáю
И фанта́зии, и быль.

Так живёт седьмо́й десяток
Непосéда-«Одиссéй» –
Фантазёр с ушéй до пýток
Огульча́нский Алексéй.

г. Бердянск, 30.03.1980, вс.

(Відредаговано Андрієм Будугаєм,
м. Біла Церква, 13-14.12.2021, пн.-вт.)

Бердянские краеведы

Патриарх природы

*Алексею Огульчанскому
к 60-летию со дня рождения*

По ночам ему не спится,
Ничего ему не снится.
Да и как ему уснуть,
Если завтра снова в путь?!

Знает больше, чем доценты,
Про природы «компоненты».
И пускай не создаёт
Огульчанскому уют –

Дай ему рюкзак и палку –
Он пойдёт в любую балку,
У палатки, у костра
Просидит он до утра.

И расскажет сто историй
Про ногайцев и поморов,
Про ветра, раскопки, ливни,
И про мамонтовы бивни,

Про мальков, маршрут похода,
Про косулю и енота,
И про травы, и про реки,
Как и где селились реки;

Как в костёр сложить дрова
И про тюркские слова:
Что такое Юшанлы¹,
И откуда опанлы.

Про колючки, про верблюда...
Что, куда, зачем, откуда?
У Олёся среди знакомых
Сотни птиц и насекомых,

Ряд зверей и уйма рыб
И какой-то новый гриб.
И пусть бьют раскаты грома –
Он в степи, как будто дома.

Приазовские поля –
Огульчанская земля.
В этом дивном человеке
Всё слилось: поля и реки,

Горы, балки и долины,
Небо, солнце и равнины,
Все рассветы и закаты,
Флора, фауна и хаты.

В краеведе этом скромном
Заключён весь мир огромный.
Огульчанский Алексей –
Патриарх природы всей!

*г. Бердянск,
март 1972 года.*

(Відредаговано Андрієм Будугаєм,
м. Біла Церква, 17.12.2021, пт.)

¹ Юшанлы – річка в Запорізькій області. Ліва притока ріки Молочної. Юшанли – назва тюркського походження, що перекладається як «ішунун» – «задоволення».

Ірина Володимирівна Череп'яніна

Співець Азова, Степу і Життя

Олексію Огульчанському

Він степ любив. І небо. І птахів.
Любив Азова синь – солоні хвилі,
Що вічно котять сні, від піни білі,
До цих піщаних давніх берегів.

Дельфіни спали в синій глибині,
А у степах колись жили інкури² –
Казковий люд могутньої статури...
Там в небі – бёркути, величні і сумні.

Рибалки там виходили у ніч
На береги, щоб вітер упізнати –
Левант чи бора, що від них чекати? –
І в море, із вітрами пліч-о-пліч.

А дзендзики³ – азовські острівці!
Яка там воля! Царства там чаїні!
А над лиманом – крила лебедині...
Як він любив місця щасливі ці!

Співець краси, простої, як життя...
Дитячий світ, природа, щире слово
В його книжках чарівно й загадково
Сплелись вінком і плинуть в майбуття...

м. Бердянськ, 07.04.2018 сб.

(Із альманаху «Перший поверх»,
№ 13 за липень 2018. – 158 с. – С. 18.)

² **Інкури** – давнє плем'я, яке жило в Приазов'ї, герої повісті «Країна інкурів». Слово «інкури» – неологізм автора.

³ Слово «дзендзик» у перекладі із тюркської означає «гачок» за свою схожу з ним форму.

Євген Федорович Соломóнов,
член ЛітТО «Парус», громадський інспектор
охорони природи міськрайонної організації УТОП

Готóві захищати

*Олексію Огульчанському
вітання до 75-річчя*

Любóв палка́ у Ва́ших твóрах
До кра́ю рідного звучи́ть,
Байдужі́сть, – наш одві́чний во́рог, –
Вам не відóма ні на мить!

Поді́й чимáло в Приазóв'ї
Змогли́ герої́ пережи́ть:
До ді́й завжи́ вони́ готóві –
Браті́в молóдших захисті́ть!

Сповна́ Вам твóрчої насна́ги,
Натхне́ння, жва́вості – щомі́ть!
Завжи́ до твóрів Ва́ших – спра́га!
Неха́й і да́лі Вам щасті́ть!

м. Бердянськ, березень 1987 року

(Редагування Андрія Будугая)
м. Біла Церква, 17.12.2021, пт.)

Андрій Олександрович Будугай

Олексій Огульчанський

Олексій Огульчанський міг з'єднати в одне
Світ тварин і рослин, степ, каміння і море;
Науковець-письменник – він обходив брудне,
Відкривав для дітей дивосвіт Лукомор'я.

м. Біла Церква, 13.01.2013, нд.

(Із циклу «Бердянські етюди»)

Андрій Олександрович Будугай

Читачі природи

*Олексію Огульчанському та
членам гуртка юних краєзнавців*

Від Юрія Штанька
прийняв він естафету
І потім вів гурток
аж понад двадцять літ.
В походах між дітей
складав канву сюжету⁴,
Для юні відкривав
природи дивосвіт.

Учив любить пташок
не словом, а ділами,
«Кормушки» їм ладнать
і гнізда для малят.
Посадки він робив
«Пташиними містами»,
Юннатів об'єднав –
дівчаток і хлоп'ят.

Вивчали риб, ссавців,
рептилій та амфібій,
Читали кожен слід,
погадку, шерсть і звук.
І вчилися вони
зробити із тварини
опудало для шкіл –
наочність «з перших рук».

І знав гурток комах –
корисних і шкідливих, –
Колекції збирав
із цих малих істот.
«Зоологи» знання
про всі взаємовпливи
Шукали у степах,
писали у блокнот.

⁴ Матеріали для своїх повістей О. Огульчанський приносив із походів.

А ще були в гуртку
 «ботаніки» серйозні:
«Читали» залюбки
 вони рослинний світ,
Ходили з усіма
 у спеку, в дні морозні –
В гербарії свої
 збирали кожний вид.

Були тут і знавці
 пісків, каміння, ґрунту.
«Геологами» їх
 назвали неспроста.
Маршрути всі пройшли
 від пункту і до пункту
Пізнали рідний край
 «від носа – до хвоста»!..

м. Біла Церква, 22.01.22, сб., 06:58.

Андрій Олександрович Будугай

Співзвуччя сердець

*Олексію Яковичу та Катерині
Миколаївні Огульчанським*

Ленінград. Кінозал «Барикади»⁵.
Грудень. Вечір. Останній сеанс.
Там звучать українські рулади,
Що створили для двох резонанс.

Поруч сіли Олекса та Катя.
Він переклад їй фільму зробив,
І з тих пір мали спільне «багаття»,
І складали єдиний мотив.

⁵ Як свідчить запис у Щоденниках Катерини Миколаївни Огульчанської, її перша зустріч із Олексієм Яковичем відбулася 27 грудня 1937 року, на останньому сеансі (на 23:30) фільму-опери «Запорожець за Дунаєм» у кінотеатрі «Барикади», що знаходиться на Невському проспекті неподалік від Дворцової площі (Ленінград). Їхні місця були поруч і парубок пропонує дівчині стати перекладачем фільму з української... 06.08.1938 молоді люди одружилися в Ленінграді й незбаром переїхли мешкати в Бердянськ, де разом провели решту життя.

Її серце живою луною
Відгукнулось на кожен порив,
Що Олекса робив з діворою,
Що для рідного краю здійснив.

м. Біла Церква, 29.01.22, сб., 14:11.

Екатерина Николаевна Огульчанская

Первый взгляд

*На 56-летие совместной
жизни с Алексеем
Яковлевичем Огульчанским*

Декабрь. Вечер. Мы с тобой вдвоём,
В молчаньи смотрим друг на друга,
Без слов мы верно всё поймём,
И мысли мечутся по кругу.

Как много позади дорог
Остались с уходящим годом,
Встаём на новый мы порог
С усталым, но пытливым взглядом.

И вот невольная слеза
Смыкает мне уже ресницы.
Сквозь жар ослабшего огня
Мелькают юности зарницы

Цветущих яблонь в майский день,
И трепет сердца благодарный,
И белым жемчугом – сирень...
Там – Невский, Петергоф, фонтаны,

И тот далёкий вечер встречи
В кинотеатре «Баррикада»,
Где души наши, словно свёчи
Зажглись от первого же взгляда.

И тот же взгляд сквозь этот снег –
Как выстрел, пронизавший душу!..

О, Боже, пятьдесят шесть лет,
Он греет душу мне и в стужу!

г. Бердянск, декабрь 1993 года

(Відредаговано Андрієм Будугаєм,
м. Біла Церква, 12.02.2022, сб.)

Екатерина Николаевна Огульчанская

Зовёт дорога

*К 80-летию Алексея
Яковлевича Огульчанского*

(фрагмент)

Хорошо родиться в марте
В свете розовой зари.
Вновь поёт весна в азарте,
Вновь слышны её шаги.

Вновь сиянье юбилея –
Их так много позади.
Мы живём, в любви мудрея,
Ждём, что будет впереди.

Пусть штормит волна Азова
И пусть близок дней закат –
Но зовёт дорога снова,
Ищешь ты свой новый клад!..

г. Бердянск, март 1992 года

(Відредаговано Андрієм Будугаєм,
м. Біла Церква, 12.02.2022, сб.)

